

Ar 1

2624

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Jättens grav.

Jättens grav°

På vägen till Hästgången, Ödestugu sn,
finns en stor sten, av de gamla benämnd "Jättens
grav".

2624

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A:n
2

Kolmila.

I Trollefälleberget (i Pålunds hage,
Västgötatorp) hade en dräng en natt "milat kol"
och medan han låg i kojan, fick han se en stor tjur
komma, som såg ut som om den varit "flådder".
Drängen "rände hem" genast. Sades senare ha blivit
tokig.

Tjur sedd vid
kolmila, drängen
galen.

A:o
3

2624

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Oärlig lantmätare.

Lantmätare, går
igen .

Vid storskiptet i Falla (Malmbäcks sn)
sades en lantmätare ha tagit ifrån en del för att ge
åt andra. Han troddes sedan efter döden ständigt gå
i bergen vid Falla. "Och hunna köde ätter en på natta".

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

A: g 4

.2624

Drake.

Drake.

Vid Stoarp (Svenarums sn) flög en drake mellan bergen över sjön och elden dröp ur honom på natten, när han var ute. I ett berg, där han ofta kasat sig ner, syntes en fåra, som han slitit.

2624

Drakskatt.

Drakskatt.

Malkom, G. Johanssons bror, berättade om en drakskatt i Enesjön. (liggande mellan Enesjöhagen å Långserum i Svenarums sn.) förvarad i en kista. Man försökte sig en gång på saken, men då skatten var nästan uppe, kunde enn i sällskapet ej hålla sig tyst längre utan sade: "Nu lell så sa en si va dä ä i en". Då brast det, och skatten sjönk i djupet. Draken låg på skatten och hade ögon så stora som på en ko.

För att kunna ta upp kistan behövdes ett par tvillingstutar.

2624

LUNDS UNIVERSITETS
BOKMÅLSBIBLIOTEK

Mullvadar.

"Mullsorkar-
dödsfall"

När "mullsorkar" sköt upp sina högar
nära hus, skulle någon i det ifrågavarande
bostället dö.

61a⁷

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2624

Kitta-Grå.

Kitta-Grå.

På Önnemo (Malmbäcks sn) brändes Kitta-Grå.
Hon kunde mjölka vems ko, hon ville, på avstånd, på
ett strumpeband.

2624

Mot förgörning.

Mot "förgörning."

Mot "förgörning" var stål bra, även bagagnades
"lite krut" och vitlök, vilka ingredienser man bar
på sig.

Smiland
Västra
Malmback
Mj 1935

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Mj. 105 E. Rantzman
Född 1889 i Västgotalöv
Malmback
2624
D. 14
C. 6
9

Tatare och hästköp.

"Valfrid på Stenen" i Klappa by (Malmbäcks sn) fick vid marknad besök av tatare, som ville byta häst med honom, vilket han ej önskade vara med om. Men en tatarepojke hade strukit hästen på länden. När man skulle resa hem och Valfrid skjutsade en garvare, gick hästen mycket tungt. Efter en stund kom tatareföljet hastigt resande förbi. Garvaren rappade då till tatarehästen med sin aln och nu "tok hästen igen makta".

Hästbyte och
tatare

(Taga makten
från en häst)

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2624

Smål
kalviböck
uppt. av B. S. Sjöström
1931

Sjöström E: f
(A: 10)
10

Jättegrytor.

I trenne jättegrytor i det s.k. Anlaberget,
Bösteryd, Svenarum, offrade man pengar.

Jättegrytor.

2624 LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESBOK

Zif

Eib

11

"Villarpaskottet"

"Villarpaskottet"

Om folk blevo hastigt sjuka, sades de
ha fått "Villarpaskottet" och ss. botemedel däremot
"sköt en över dom".

2624

9/21

7:9
12

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNEVÄRKS

Likfärd.

Likfärd(då häst-
tarna ej vilja

Om någon under livstiden gjort mycket "rackar- draga)
tyg", drog ej hästarna, när han skulle begravas.
(Detta berättas om en gammal gumma fr. Ljungarum vid
Jönköping). Från Falla (Malmbäcks sn) berättar sages-
mannen följande: "I Falla dogo samtidigt tvenne gamla
"En van körare å Källe i Holma" skulle fungera ss.
kuskar. Den senare ville ej köra gubben utan bytte
med sin kumpan. "I e bratt li skre kista fram på bena
på hästen" för Kalle i H. , som sålunda ändå fick en
släng av sleven.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESBEHÅLLNING

L. U.
13

2624

Förtrolla bössor.

Förtrolla bössor

Gustav Johansson kunde laga så "att dä inte
brann" ur bössa för dem, som voro på jakt med
honom.

Småland
Västman
Malmback
1931

Gustav Johansson
LUNDIS TÄNNEPSKIFTS
FOLKREKONSTRUKTION
2624
f. 1899 i Malmback

dia
14

Trollharar.

Trollharar.

Gustav Johansson, Skiftet, Falla (Malmbäcks sn)
(nu död) sade sig ha skjutit en trollhare å som åter-
stod blott fått "lite trå å stecker".

L. e.
15

LUND
FOLK-
BOKS-
BIBLIOTEK

2624

Mjölk.

"Slå värme i
mjölken."

Mjölk fick man "ej bära bort", förrän
man "slagit värme i " (allmänt i trakten).

2624

LANDS HÖRINGS-
FÖRHANDLINGAR

Gödsel. Ved.

Gödsel och ved
(ej utköras allt)

Man skulle ej köra ut all "gössel" på en gång eller bränna upp all veden, ty då blev man ruinerad.

2624

Mia
LUNDS UNIVERSITETS 17
FOLKMINNESARKIV

Sådd.

Sådd i ny och
nedan.

"Dä som va ovan jor (såning o sättning) sulle ske
i ny, rovor o potatis (unner joren) p ne".

Sm.

Västra kd.

Malmbäckes m.

Uppt. av P. Hertzman

efter Lantbr. Karl Holm

f. 1889 i Västgötatop, Malmbäck.

2624

M. d.
18

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Gloson.

Gloson

När man slog en åker, lämnade man alltid
litet kvar för "glosa ho sulle ha lite".

> 18

Inäland
Molundabäckes sock.

uppt. av E. Hertzman
1931.

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N:o
19

2624

Julbröd.

Julbröd

(såkaka)

Julbröd skulle man gömma så länge, tills
de sådda. En bit av brödet skulle vara med i så-
skäppan, så blev skörden bra.

N:o a
20

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2624

Jul

Julafton skulle man låta bli allt "kringgöra".
Det var skadligt (jfr. Nässjöboken).

Jul.

Julnatten hade de döda sin gudstjänst o det var
farligt att komma för tidigt till kyrkan.

"De dödas
otta"

Smaland
H. M. W. W.
Sn Malmbäck
Apr. 1931

Oppd. E. H. W.

4. 6
21

2624 Ben. Paul Holm
född 1889

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Påsk.

Påsk.

Påskveckan -onsdagen-tjärade man på dörrarna.

Påskmorgonen ("Skära torsdag"), om man då kunde stjäla "tvet" från en annans vedbacke, så kunde man sedan förgöra hela det huset.

En käring i Torgatan (Malmbäcks sn.) skrek på påskmorgonen "Så långt detta rop höres ä sanket mitt" (Rommedal fr. Rammenås kom: "I helvete ä dä håller...")
Då ble käringa så rädder, så ho slapp ner".

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

2624

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

N:o
22

Midsommardag

Midsommardag

Midsommardag kan man jästa bröd med.

M. c
23

2624

LUNDY
FOLKSTÄMME

Midsommar.

Midsommarvaka

Vid midsommar skulle man "vaka töste", där vägar gick ihop och sitta i en åker på ett rör" (för skamstyga inte maktkårder i kors"), så skulle man få se allt, som komme att hända. Det var farligt att sitta vid vägen, men i åkern var man skyddad.

P. 1
24

2624

LEHNS BOKBOKSTIFTA
SOLVINGENES SÄRSKIL

Om ormar.

När man fick se en orm, skulle man spotta.

Bli " en ormabeten", skall man gå till en läkare, Ormbiten.
men blir en "snokabeten" skall en gå till prästen.

Om ormar.

2624

P: 25
(B: 2
B: 6
LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV (B: 6)

Om fåglar och hundar

Skatornas skratt betyder främmande.

Ugglans skrik betyder dödsfall.

Ugglar och hökar på ladugårdsdörren skydda mot
"förgöring".

Skator o kråkor få ej skadas, ty då mister man kreaturen. Skator o.
kråkor.

När sparven hackar på fönstret, bådär det dödsfall. Sparven.

När hundar skälla om natten, se de spöken. Hundar.

Om fåglar och
hundar

Skator.

Ugglor.

" o hökar.

P. c
(U. i.)
(L. A.)
26

2624

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Renlav och lungmossa.

Renlav och Lung-
mossa.

Av Renlan (Oadina diverse arter) brändes
brännvin.

Lungmossa (div. Peltigera-arter) plockades,
avkokades och gavs åt kreatur med klena lungor.

7.27

2624

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Huggning av vikke.

Huggning av

byggnadsvirke.

(byggas)

Virket till hus skulle byggas på bestämda
dagar. "Sånt som ej skulle spricka, skulle byggas på
"ne å påen freda i mars".

(byggas)

28
Aie

2624

LUNDS UNIVERSITETS
FOLKMINNESARKIV

Skogsfrun.

Medan sagesmannens far (på Knektstorp i Vrigstad) höll på med slåttern, såg han i skogen obeskrivligt granna klutar i blått och grönt å många färger på träden upphängda till tork. Så kom en gubbe Johannes och tog dem. Då uppenbarade sig "e fin fru, så fin så di allri sett nån så fin förr" och sade: "Min klut, min klut!" Johannes, som var yresig av sig gav till: "Ja sa ge de, din satan\$.!" och "spjarkade" till henne. Då vände sig frun om och var tom som ett skal i ryggen.

Skogsfrun.